

Gedragsprotocol/ Incl. stappenplan bij pestgedrag

April 2024

JULIANA SCHOOL

Protestants Christelijk Basisonderwijs

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Een gedragsprotocol, waarom en wat houdt het in?	Blz. 3
Hoofdstuk 2	Achtergrondinformatie	Blz. 4
Hoofdstuk 3	Wat doen wij om pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen?	Blz. 8
Hoofdstuk 4	Online pesten	Blz.12
Hoofdstuk 5	Handelen n.a.v. pestgedrag	Blz.14
Hoofdstuk 6	Vertrouwenspersoon	Blz.16

Hoofdstuk 1 Een gedragsprotocol, waarom en wat houdt het in?

Een positieve leeromgeving

Het team van de Julianaschool heeft als doel onze kinderen een veilig leef- en pedagogisch klimaat te bieden zodat de kinderen zich op een prettige en positieve manier kunnen ontwikkelen. De leerkrachten kunnen deze ontwikkeling bevorderen door het scheppen van een veilig klimaat en een prettige werksfeer binnen de groepen en op het schoolplein: een positieve leeromgeving

De inhoud van dit gedragsprotocol

In het gedragsprotocol zijn de volgende aspecten opgenomen:

- Basisinformatie over pesten
- Plan van aanpak voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd
- Overzicht van regels en afspraken, zichtbaarheid en toepasbaarheid van deze regels
- Betrokkenheid alle partijen: leerlingen (gepesten, pesters en meelopers), leraren en ouders

De doelstelling van dit gedragsprotocol

Met dit gedragsprotocol willen wij als leerkrachten van onze school, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

De leerkrachten kunnen m.b.v. het protocol het pestgedrag tijdig signaleren en onderkennen.

Het gedragsprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:

- Het voorkomen van pestgedrag
- Het tijdig signaleren van pestgedrag
- Het remediëren van pestgedrag
- De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en te remediëren

Hoofdstuk 2 Achtergrondinformatie

Wat verstaan we onder pesten?

Plagen is iets anders dan pesten. Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben; ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudige onderscheid is: Bij plagen zijn beide partijen even sterk; het is niet de bedoeling bewust te kwetsen en het is van korte duur.

Onze definitie van plagen: Plagen is wederzijds en wordt door beide partijen als niet kwetsend ervaren. Het is niet gemeen bedoeld en er komt geen ruzie bij kijken.

Onze definitie van pesten: Pestgedrag is gedrag dat zich structureel en systematisch herhaalt en gericht is op één of enkele specifieke personen die dit als kwetsend ervaren. Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen om, zoals ouders, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen anderzijds moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

Figuur 1: Pesten en plagen, het verschil

Plagen	Pesten
Is onschuldig en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.	Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed, wie, hoe en wanneer men gaat pesten. Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
Is van korte duur of gebeurt slechts tijdelijk.	Is duurzaam. Het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig.
Speelt zich af tussen gelijken.	Ongelijke strijd. De onmachtsgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pester.
Is meestal te verdragen, of zelfs leuk maar kan ook kwetsend of agressief zijn.	De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
Meestal één tegen één.	Meestal een groep (pester en meelopers) tegen één geïsoleerd slachtoffer.
Wie wie plaagt ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.	Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

Gevolgen plagen	Gevolgen pesten
Pijnlijke situaties horen bij het spel en zijn draaglijk soms zelfs prettig (plagen is kusjes vragen).	Indien niet tijdig wordt ingegrepen kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook lang naslepen.
Waardering voor elkaar blijft bestaan. De vroegere relaties worden vlug hersteld. Het conflict (meningsverschil zonder ruzie) wordt spoedig weer bijgelegd.	Het is niet makkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt moeizaam.
Men blijft opgenomen in de groep.	Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind. Aan de basisbehoefte om bij de groep te horen wordt niet voldaan.
De groep lijdt er niet onder.	De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar. Er is daardoor weinig openheid en spontaniteit. Er zijn weinig of geen echter vrienden binnen de groep.

Als er sprake is van een ruzie (een conflict wat niet opgelost wordt) is het belangrijk dat de leerkracht wordt ingeschakeld. Een ruzie valt niet onder plagen maar kan daar wel uit voortvloeien. Kenmerken van een ruzie zijn dat het niet regelmatig gebeurt, dat de partijen gelijk zijn, dat de partijen boos op elkaar zijn of het niet met elkaar eens zijn. Een ruzie moet uitgepraat en opgelost worden maar daarna kunnen beide partijen weer met elkaar en naast elkaar verder. Dit uitpraten en oplossen gebeurt middels (kring)gesprek, zelf oplossend vermogen van de leerlingen en SoVa-lessen. De SoVa-lessen worden gegeven met de lessen vanuit orka – training. Hierin wordt de superhelden aanpak aangeleerd. Voor uitleg zie H3.

Signalen van pestgedrag opvangen door observatie

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak op school. Ook wordt van leraren verwacht dat zij vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. Van leraren wordt verwacht dat zij signalen van ouders serieus nemen. De intern begeleider en gedragscoördinator kan de leerkracht ondersteunen bij het in kaart brengen van het pestgedrag. Eventueel kan de intern begeleider hierbij hulp inroepen van externen. De leerkracht stelt samen met de intern begeleider een plan van aanpak op om het pesten te bestrijden. De intern begeleider kan schoolmaatschappelijk werk betrekken bij de uitvoering van het plan van aanpak.

Door middel van een goede observatie kunnen bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen pestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen. Met name 'buitensluiten' is goed observeerbaar. Leerkrachten nemen een aantal keren per jaar ook een sociogram af bij de leerlingen van de klas. Zo krijgt de leerkracht inzicht in de groep en vanuit een sociogram wordt buitensluiten ook duidelijk weergegeven.

Mogelijke signalen bij het slachtoffer

Kinderen die gepest worden zullen dat niet zo makkelijk zeggen tegen de ouders en/of de leerkracht. Zij zijn bang dat ze niet serieus worden genomen, dat ze als 'zwak' gezien worden of dat het pesten zal verergeren. Het is daarom van belang alert te zijn op signalen, ook (vooral!) van het gepeste kind.

Signalen van het kind dat gepest wordt:

- Weigeren om te zeggen wat er aan de hand is.
- Het kind heeft blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken en 'verliest' sportkleren en eigendommen. Extra signaal is als het kind normaal gesproken netjes is en geen verklaring kan geven of excuses zoekt.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Zelf zonder zichtbare aanleiding gedraagt het zich timide, verdrietig, neerslachtig of heeft onverwachte stemmingswisselingen met evt. driftbuien.
- Het kind is onhandelbaar, agressief of reageert overspannen.
- Het kind staat dikwijls alleen op de speelplaats. Er komen geen vriendjes thuis om te spelen en het wordt ook niet uitgenodigd om te spelen of op verjaardagspartijtjes.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht of andere volwassene.
- Als er groepjes worden gekozen, wordt het kind als laatste gekozen of blijft het over.
- De schoolresultaten worden opeens veel slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk of figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zorgt ervoor dat het zo nipt mogelijk op tijd op school komt en is meteen na 'de bel' weer weg. Op zondagavond is het kind bijzonder gestrest en zoekt redenen om niet naar school te gaan.
- Bang zijn om naar en van school te gaan.
- Niet naar school willen gaan en voortdurend smoesjes verzinnen.
- Smeken om naar school gebracht te worden.
- Elke dag een andere route naar school kiezen.
- Met kapotte spullen en kleren thuiskomen.
- Teruggetrokken gedrag vertonen.
- Stoppen met eten.
- Buikpijn of hoofdpijn hebben.
- Zichzelf in slaap huilen.
- Nachtmerries hebben.
- Geld vragen (om de pester af te lossen).
- Geen goede verklaring hebben voor bovenstaande verschijnselen.

Mogelijke signalen bij de pester

Om het pesten tegen te gaan, moeten leraren eerst weten of en hoe er wordt gepest. Dit kunnen zij allereerst doen door steeds bedacht te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Hieronder volgen enkele veel voorkomende pesterijen die pesters met hun slachtoffer uithalen. Tevens worden signalen beschreven in gedrag bij een kind dat kan duiden op pestgedrag:

- De vriendjes zijn volgzaam meelopers die wachten op instructies.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken en wil graag de baas zijn.
- Het kind verdraagt geen kritiek en wordt boos als zijn positieve beeld van zichzelf ter discussie wordt gesteld, al is het bedoeld als een grapje.
- De vriendjes zijn gelijkgezinden of meelopers. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort is een zwakkeling of zelfs een vijand.
- Ze kiezen agressieve idolen uit sport, muziek of film.

- Het kind is regelmatig brutaal tegenover een zwakker gezinslid. Dit kan ook een ouder zijn.
- Het kind kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden die door anderen worden opgelegd.
- Je krijgt de indruk dat het kind een dubbelleven leidt: thuis of tegenover de leerkracht is het volgbaar en braaf maar je hoort klachten over het kind in onbewaakte momenten.
- Volstrekt doodzwijgen.
- Isoleren.
- Psychisch en/of fysiek mishandelen.
- Een kring vormen of insluiten in de klas, op de gang of het schoolplein.
- Buiten school opwachten.
Slaan of schoppen.
- Klopjachten organiseren.
- Op weg van en naar school achterna rijden.
- Naar het huis van het slachtoffer gaan.
- Als slaaf behandelen.
- Nooit de echte naam van een klasgenoot gebruiken, maar een bijnaam.
- Voortdurend zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Opdrachten geven huiswerk te maken of huiswerk innemen.
- Bezittingen afpakken of stukmaken.
- Cadeaus eisen of geld afpersen.
- Jennen.
- Het slachtoffer voortdurend de schuld van iets geven.
- Steeds het slachtoffer uitschelden of ertegen gaan schreeuwen.
- Opmerkingen maken over kleding en uiterlijk.
- Beledigen.
- Briefjes doorgeven.
- Kettingbrief schrijven.
- E-mails, sms- of whatsapp berichten met een bedreigende of beledigende inhoud versturen.
- Beledigende afbeeldingen van het slachtoffer digitaal verspreiden of op het internetplaatsen.
- Steeds (mobiel) bellen.

Deze lijst is helaas niet uitputtend en kan dus nog verder worden uitgebreid; men kan het zo gek niet bedenken of leerlingen hebben het bedacht en gedaan.

Hoofdstuk 3 Wat doen wij om pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen?

Leerlingvolgsysteem

Voor het volgen van de sociaal emotionele ontwikkeling nemen we LIB af. In de groepsbesprekingen worden de sociaal- emotionele ontwikkeling en het groepsklimaat besproken (pestgedrag signaleren, bespreken en aanpakken is hier een onderdeel van).

Sociale vaardigheidslessen/ ORKA

We hanteren op school de superheldenaanpak. De superheldenaanpak van Orka Training is een preventieve aanpak voor de basisschool om sociale vaardigheden van kinderen en het groepsklimaat in de klas te verbeteren om daarmee de kans op sociale problemen te verkleinen. De kinderen kunnen één van de negen sociale vaardigheden (superhelden/ keuzes) inzetten, waardoor er balans ontstaat in sociale relaties tot andere kinderen: elkaar helpen, elkaar aanspreken, leiden, volgen, opkomen voor jezelf, relaxed reageren, negeren, een slimme plek en melden bij de leerkracht.

Oefeningen groepsvorming worden ingezet om sociale relaties te creëren waarin kinderen een effectieve sociale vaardigheid (superheld of keuze) leren toepassen. Pesten is een groepsprobleem, bij een positief groepsklimaat zal pesten minder snel voorkomen.

Elke maand staat er een superheld/keuze centraal

De doelen van 'de superheldenaanpak':

Op leerkrachtniveau:

Kennis

1. De leerkracht kent vijf fasen van groepsvorming.
2. De leerkracht kent bij elke fase van groepsvorming de kenmerken die een oefening nodig heeft.

Vaardigheden

3. Leerkrachten kunnen positief gedrag (zoals elkaar helpen) bekrachtigen door complimenten te geven bij positief gedrag.
4. Leerkrachten kunnen bij ongewenst gedrag van een kind of samenwerken 'de bron' (de dader) aanspreken om directe feedback te geven aan kinderen over de sociale vaardigheden die gekozen worden.
5. Leerkrachten kunnen bij ongewenst gedrag van een kind of samenwerken 'het slachtoffer' aanspreken om directe feedback te geven aan kinderen over de sociale vaardigheden die gekozen worden.
6. Leerkrachten kunnen bij ongewenst gedrag van een kind of samenwerken 'de omgeving' aanspreken om directe feedback te geven aan kinderen over de sociale vaardigheden die gekozen worden.
7. Leerkrachten kunnen oefeningen groepsvorming inzetten die passen bij de fase waarin de groep zich bevindt.
8. Leerkrachten hebben inzicht in de relaties en structuur binnen de groep, zodat zij passende sociale vaardigheden en oefeningen groepsvorming kunnen inzetten.

Op leerlingniveau:

9. Kinderen hebben kennis en inzicht in eigen gedrag en de gevolgen hiervan voor de ander.
10. Kinderen kunnen tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'leiden' inzetten. Een kind kan tijdens samenwerken de leiding nemen door bijvoorbeeld te zeggen: 'Wil je daar gaan staan?'
11. Kinderen kunnen tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'volgen' inzetten. Een kind kan tijdens het samenwerken volgen door aanwijzingen van een ander kind te accepteren door bijvoorbeeld te zeggen: 'Prima, dat doe ik.'
12. Kinderen kunnen tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'elkaar helpen' inzetten. Een kind kan tijdens het samenwerken andere kinderen helpen door bijvoorbeeld te zeggen: 'Zal ik je even helpen?'
13. Kinderen kunnen bij ongewenst gedrag van een ander kind of tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'elkaar aanspreken' toepassen. Een kind kan een ander kind aanspreken door bijvoorbeeld te zeggen: 'Stop, hij vindt dat niet leuk.'
14. Kinderen kunnen bij ongewenst gedrag van een ander kind of tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'opkomen voor jezelf' inzetten. Een kind kan opkomen voor zichzelf door bijvoorbeeld te zeggen: 'Wil je stoppen met duwen?'
15. Kinderen kunnen bij ongewenst gedrag van een ander kind of tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'een slimme plek' inzetten. Een kind kan op een andere plek staan of zitten bij ongewenst gedrag.
16. Kinderen kunnen bij ongewenst gedrag van een ander kind of tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'negeren' inzetten. Een kind kan bij ongewenst gedrag tijdens de les een ander kind negeren door niet te reageren op het ongewenste gedrag.

17. Kinderen kunnen bij ongewenst gedrag van een ander kind of tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'relaxed reageren' inzetten. Een kind kan bij uitdagen tegen een ander kind bijvoorbeeld zeggen: 'Oké, best. Boeiend.'
18. Kinderen kunnen bij ongewenst gedrag van een ander kind of tijdens het samenwerken de sociale vaardigheid 'melden bij de leerkracht' inzetten. Een kind kan ongewenst gedrag melden bij de leerkracht als een andere sociale vaardigheid niet werkt.
19. Kinderen die ongewenst gedrag laten zien kunnen feedback van klasgenoten en leerkracht omzetten naar sociale vaardigheden die leiden tot meer positieve sociale interacties.
20. Kinderen die ongewenst gedrag laten zien zijn voldoende in staat tot onderhandelen en hebben geleerd dat je hiervoor ook rekening moet houden met anderen.

Meten of bovenstaande subdoelen behaald zijn, kan op verschillende manieren. Subdoel 8 wordt gemeten middels het sociogram. In het online Orka Platform is het sociogram beschikbaar. Hierdoor wordt inzichtelijk gemaakt welke relaties en structuur binnen de groep aanwezig zijn. Alle leerkrachten nemen tweemaal per schooljaar een sociogram af. Het doel is dat de leerkracht inzicht krijgt in de relaties in de groep. De leerkracht ziet welke kinderen populair zijn en welke kinderen geen enkele keer gekozen worden. Een vergelijking tussen de eerste en tweede afname laat verschillen en vorderingen zien.

Subdoelen 1 -7 en 9- 20 kunnen gemeten worden met behulp van sociaal emotionele volgsystemen die de school al in huis heeft zoals LIB. De leerkracht krijgt daardoor inzicht in de sociaal emotionele ontwikkeling gedurende het schooljaar.

Onze 3 regels voor een veilige leeromgeving

Binnen de school gelden regels waaraan de leerlingen en de leerkrachten zich houden. Deze regels zorgen ervoor dat er een veilige en prettige sfeer in de klas en in de school heerst.

De hieronder beschreven regels en werkwijze gelden zowel in de klassen als situaties daarbuiten. Tijdens toezicht voor schooltijd, na schooltijd, pauzes, overblijf, gym en naschoolse cursussen worden dezelfde regels gehanteerd.

1. we zijn aardig voor elkaar
2. wij houden onze spullen netjes
3. wij zijn rustig op school

Rol van de leerkracht

Alle leerkrachten zijn in het bezit van een gedragsprotocol en handelen conform de hierin genoemde afspraken en stappen. De leerkracht is verplicht het stappenplan te doorlopen zodra er pestgedrag wordt gesignaleerd.

Alle teamleden hebben kennis en inzicht m.b.t. de aspecten van pestgedrag en zijn vaardig in het tijdig signaleren en remediëren van pestgedrag. Wanneer hun kennis niet toereikend is schakelen zij de gedragspecialist of intern begeleider in.

Leerkrachten creëren een veilig klimaat waarin leerlingen open kunnen communiceren en hun zorgen durven te bespreken.

Leerkrachten zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie (als model voor hoe om te gaan met elkaar) en handelen daarnaar.

Ouderbetrokkenheid

Ouders van zowel de pester als het slachtoffer worden geïnformeerd door de leerkracht wanneer er sprake is van pestgedrag. Het gedragsprotocol staat op de website en is op aanvraag beschikbaar voor ouders. De regels die op school gelden worden tijdens informatieavond aan het begin van het schooljaar genoemd en zijn na te lezen op de website.

Wat kunnen ouders doen als zij merken dat hun kind gepest wordt? Hieronder een aantal tips:

- Neem het probleem serieus, het kan ieder kind overkomen;
- Laat uw kind voortdurend weten dat u van hem houdt;
- Bespreek het probleem met de direct betrokken leerkracht van het kind;
- Lees samen met het kind literatuur over pesten op school;
- Beloon het kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen (laat het kind merken dat het ook sterke kanten of eigenschappen heeft)
- Maak complimenten elke keer als het kind iets goed doet;
- Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij of zij in een spel of
- Motorische vaardigheid kan uitblinken;
- Houd de communicatie met het kind open en blijf dus in gesprek met het kind;
- Geef aan dat het kind in eerste instantie het beste niet kan reageren;
- Bespreek welke situaties het kind het beste kan vermijden;
- Steun het kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt;
- Laat het kind opschrijven wat het heeft meegemaakt (dit kan best emotionele reacties oproepen. Dat is niet zo erg, als het kind hiermee geholpen wordt om de emoties te verwerken);
- Leer het kind voor zichzelf op te komen;
- Geef het kind verantwoordelijkheden;
- Bedenk samen met het kind antwoorden of pakkende opmerkingen;
- Stimuleer het ontwikkelen van sociale vaardigheden;
- Laat het kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining (een training van JGZ
- Moet worden aangevraagd via jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk of de huisarts.)

Hoofdstuk 4 Online pesten

Online pesten is het pesten via de digitale media. Dit zijn sociale media zoals YouTube, Facebook, Tumblr, Twitter, Instagram, SnapChat, Whats app etc. Via deze digitale media kan je heel gemakkelijk dreigende berichten versturen, belastende foto's of filmpjes plaatsen of iemand uitschelden. Online pesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

In de gebruikersvoorwaarden van veel sociale media kanalen staat dat een dergelijk programma niet bedoeld is voor jongeren onder de 13 jaar. Ouders zijn derhalve aansprakelijk voor hun kind als hij of zij wel gebruik maakt van de mogelijkheden op sociale media ondanks dat ze nog geen 13 jaar oud zijn. Aangezien we waarnemen dat veel leerlingen gebruikmaken van deze apps, vinden we het noodzakelijk om hier aandacht aan te besteden in dit gedragsprotocol.

Wat houdt Online Pesten (Cyberpesten) in?

Definitie online pesten

Niet alles dat kwetsend is op het internet valt onder online pesten (cyberpesten). Net als bij klassiek pesten zijn er een aantal voorwaarden noodzakelijk om van online pesten te kunnen spreken.

1. Het doel is om pijn te doen.

De dader moet de bedoeling hebben om het slachtoffer te schaden of te willen schaden. Dit kan moreel of materieel zijn. Daarom, als iemand gekwetst wordt door een bepaalde zin, is het niet per se een kwestie van online pesten. Dit kan ook een ongepaste grap zijn die uit de hand loopt.

2. Ongelijke macht.

Er moet een duidelijk machtsverschil zijn tussen dader en slachtoffer. Dit kan op verschillende manieren tot uiting komen. De dader kan bijvoorbeeld groter, sterker of populairder zijn. Ook kunnen de digitale vaardigheden van de dader beter ontwikkeld zijn. Iedereen die bijvoorbeeld goed is in het gebruik van Photoshop of die zijn identiteit goed kan verbergen, heeft een sterk voordeel als dader.

3. Terugkerend gedrag.

Eén kwetsende opmerking is geen cyberpesten. Dit gebeurt alleen wanneer de dader zich specifiek op het slachtoffer richt en iemand meerdere keren gekwetst wordt.

Tips met betrekking tot digitaal pesten

Het is belangrijk om op school regelmatig met de kinderen door te spreken wat digitaal pesten is en wat een kind kan doen om dit te voorkomen of aan te pakken.

Onderstaande tips m.b.t. digitaal pesten zijn zowel voor ouders als voor leerkrachten en kinderen:

- Regelmatig aan de kinderen vragen of ze wel eens vervelende teksten toegestuurd krijgen.
- Ouders: Uw kind kan ook degene zijn die vervelende teksten naar een ander stuurt! U kunt dit met uw kind bespreken.
- Alle vervelende e-mailtjes, appjes en berichten bewaren. Ze kunnen later als bewijs dienen.
- Aangifte doen bij de politie.
- Vervelende berichten aan je vader, moeder of leerkracht melden.
- Je privé-gegevens niet zomaar weggeven, zoals je naam, telefoonnummers, adres, naam of adres van je school, sportclub, e.d., maar eerst met een ouder of docent overleggen.
- Personen die je als vervelend ervaart blokkeren en eventueel een nieuwe naam inloggen.
- Belangrijk is de controle door ouders op sociale media. Lees met regelmaat de apps door van het kind, stel leeftijdsbeperkingen in en ga het gesprek aan met elkaar!

Hoofdstuk 5 Handelen n.a.v. pestgedrag

Hoe wordt gehandeld in situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd?

Onderstaand stappenplan wordt gevolgd wanneer er sprake is van (het vermoeden van) een pestsituatie. De signalering van deze situatie kan voortkomen uit melding van leerlingen, ouders, leerkrachten, andere betrokkenen of observaties.

Start anti-pestprotocol

Iedere melding van pestgedrag wordt serieus genomen en geverifieerd. Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de hieronder beschreven stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

De leerkracht is regievoerder bij de eerste vijf stappen, de directie bij de stappen 6 en 7. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen. Bij aanhoudend pestgedrag kan IB/ anti- pestcoördinator worden ingeschakeld. Alle concrete acties en afspraken worden steeds binnen 24 uur na een gesprek/actie door de leerkracht vastgelegd in Parnassys.

Kwaliteitskaart stappenplan bij pestgedrag op de Julianaschool.

Stap 1: gesprek leerkracht met pester en gepeste leerling afzonderlijk.

- De leerkracht informeert per mail: Intern begeleider en betrokken personeel van de leerling.

Stap 2: gesprek leerkracht met pester en gepeste leerling samen.

- In deze stap worden samen concrete afspraken gemaakt om het pesten te stoppen.

Stap 2b: leerkracht informeert ouders bij herhaald pestgedrag

- Ouders van de pester en de gepeste leerling worden betrokken bij het zoeken naar oplossingen en de uitvoering daarvan.

Stap 3: (na 1 week). Evaluatie door leerkracht met pester en de gepeste leerling.

- De leerkracht evalueert met de pester en de gepeste leerling.
- Gelukt om de afspraken na te komen? --> De afspraken handhaven eventueel bijstellen en gesprek over twee weken inplannen.
- Niet gelukt om de afspraken na te komen? --> De leerkracht maakt een analyse en informeert de IB'er en samen stellen ze een plan op voor de komende twee weken.
- Ouders worden hierover geïnformeerd.

Stap 4: (na 2 weken). Evaluatie door de leerkracht met pester en gepeste leerling.

- Na 2 weken evalueert de leerkracht nogmaals met de pester en de gepeste leerling. De leerkracht informeert de intern begeleider.
- Pesten gestopt? --> de begeleiding wordt afgebouwd.
- Pesten aangehouden? --> het plan wordt bijgesteld waarbij eventueel externe deskundigheid wordt ingeschakeld.

Stap 5: gesprek met ouders van de groep o.l.v. de directeur en groepsleerkracht.

- Er worden afspraken gemaakt over de rol van de grote zwijgende groep.
- Als het probleem zich blijft voordoen, kan de directie overgaan tot het nemen van noodzakelijke maar minder prettige maatregelen.

Stap 6: Directie plaatst pester of gepeste leerling in een andere groep.

- Het pestgedrag stopt? --> de begeleiding wordt afgebouwd.
- Het pestgedrag houdt aan? --> Leerling wordt in een andere groep geplaatst.

Stap 7: Directie schorst i.o.m. bestuur de pester voor maximaal 5 dagen.

- Het pestgedrag stopt? --> De begeleiding wordt afgebouwd.
- Het pestgedrag houdt aan? --> De leerling wordt geschorst door de directeur.

Stap 8: Directie start i.o.m. bestuur de verwijderingsprocedure.

- Het pestgedrag stopt? --> De begeleiding wordt afgebouwd.
- Het pestgedrag houdt aan? --> De directeur start de verwijderingsprocedure.

Zodra de stappen van het anti-pestprotocol ingezet worden, wordt er door de leerkracht een notitie in ParnasSys gemaakt. Hierin wordt een kort verslag gegeven van wat er besproken is, wat de afspraken en vervolg stappen zijn.

Hoofdstuk 6 Vertrouwenspersoon

Vertrouwenspersoon en klachtencommissie

Om in vertrouwen een kwestie te bespreken, kan soms erg prettig zijn. De vertrouwenspersoon van De Julianaschool is:

* Chantal van der Griendt (c.vandergriendt@scpo-albrandswaard.nl)

* Leo Stok (L.stok@scpo-albrandswaard.nl)

Wanneer is het zeker relevant om een vertrouwenspersoon in te schakelen?

- Wanneer de leerkracht (on)bedoeld een rol speelt in de ontstane peetsituatie.
- Wanneer u, zelfs na gesprekken, het gevoel heeft er niet met de leerkracht uit te komen.
- Wanneer het kind met iemand anders dan de eigen leerkracht wil spreken over een bepaalde situatie.
- Tevens kan het zijn dat de directeur of leerkracht zelf aanraadt om met een van de vertrouwenspersoon te spreken.

Seksuele intimidatie

Pesten kan zich ook in een seksuele vorm uiten. Het kan dan gaan om verbale beledigingen, bekluren, het lastig vallen met seksuele getinte boodschappen (via e-mail of telefoon) en handtastelijkheden.

De contactpersoon kan de klager in contact brengen met de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon is er voor de ondersteuning van de klager. Op de Julianaschool is Chantal van der Griendt vertrouwenspersoon. Een belangrijk aspect in die ondersteuning is dat de vertrouwenspersoon meedenkt over de meest verstandige vervolgstap. Zo wordt gekeken of de klacht nog intern kan worden afgedaan, of er bemiddeling mogelijk is, of dat het echt gaat om ontucht, aanranding of verkrachting, dat bij het bevoegd gezag van de school moet worden gemeld.